

SŁOWO WSTĘPNE

wyłoszone na rozszerzonym Plenarnym Posiedzeniu Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych z okazji 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, 30-lecia współpracy naukowo-technicznej między ZSRR a PRL, XXV-lecia Polskiej Akademii Nauk i XX-lecia działalności Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych

Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa stała się decydującym czynnikiem postępu społecznego na świecie, w którym socjalizm wyznacza dziś główną drogę rozwoju ludności. Zapoczątkowane w październiku 1917 roku przemiany ekonomiczne i społeczno-polityczne, przebiegające w odmiennych warunkach historycznych stale wzbogacane formy, składają się na obraz postępowych przemian zachodzących w świecie.

Dla milionów ludzi na całym świecie — zrodzony z idei Wielkiego Października — socjalizm stał się synonimem pokoju. Związek Radziecki — przykład realnego socjalizmu — oparciem dla tych wszystkich, którzy walczą o humanistyczne ideały świata bez wojen, o życie bez ucisku i wyzysku.

Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa zmieniła radykalnie układ sił na świecie. Powstała i okrzepła wspólnota bratnich krajów socjalistycznych — międzynarodowy związek nowego typu.

Państwa socjalistycznej rodziny rozwijają między sobą wszechstronną współpracę, wynikającą z zasad ideologii — leninizmu i proletariackiego internacjonalizmu. Powstała potężna siła na arenie międzynarodowej dysponująca gospodarczą organizacją Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej i Układem Warszawskim zapewniającym bezpieczeństwo państwom członkowskim.

Sukcesy, które odniosły państwa socjalistyczne w rozwoju społeczno-gospodarczym dowiodły, że przyszłość należy do socjalizmu. Okres 60 lat wykazał, że idee Wielkiego Października to idee naszych i przyszłych czasów, określając kierunek rozwoju świata.

Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa dała podstawę do zbudowania przez komunistów sojuszu polsko-radzieckiego, który w zasadniczy sposób wpłynął na zrealizowanie naszych dążeń narodowych do niepodległości i suwerenności, nienaruszalnego bezpieczeństwa i trwa-

Nr inw. 5094

F1C-2472

łego pokoju. Polsko-radziecki sojusz, przyjaźń i współpraca stanowią podstawowy czynnik niepodległego bytu i rozwoju Polski Ludowej.

30 lat temu zostało podpisane pierwsze w historii wspólnoty krajów socjalistycznych porozumienie o współpracy naukowo-technicznej między Polską Rzeczypospolitą Ludową i Związkiem Radzieckim.

Współpraca w dziedzinie nauk rolniczych i leśnych trwa od przeszło 30 lat. W początkowym okresie była to raczej pomoc nauki radzieckiej w odbudowie i tworzeniu nowych szkół wyższych i placówek badawczych. Studia pełne, a przede wszystkim studia aspiranckie miały w pierwszym okresie powojennym decydujące znaczenie dla złagodzenia deficytu kadr naukowych, występującego w polskich uczelniach i instytutach rolniczych.

W ciągu trzydziestu lat w Związku Radzieckim wykształciło się około 1500 młodych naukowców.

W celu podniesienia kwalifikacji i pogłębienia specjalistycznej wiedzy przebywa w Związku Radzieckim rocznie około 200 naukowców. Szczególnie cenne dla naszej nauki są staże w ośrodkach badawczych fizjologii i hodowli roślin, gleboznawstwa, agrofizyki, mechanizacji, ekonomiki, technologii drewna.

Jednocześnie coraz liczniej specjaliści i młodzi naukowcy ze Związku Radzieckiego przyjeżdżają do Polski na staże naukowe, a nawet i na studia specjalistyczne. W ostatnich latach ponad 100 osób rocznie przyjeżdża na pobyty krótko- i długoterminowe.

Równie pomyślnie rozwijają się nowe formy współpracy w dziedzinie szkolenia i doskonalenia kadr, jak np. organizowanie wspólnych seminariów, konferencji specjalistycznych i dyskusji naukowych.

Współpraca naukowo-techniczna pomiędzy Polską a Związkiem Radzieckim osiągnęła sprecyzowany zakres działania i jest realizowana z dużym pożytkiem dla obu partnerów.

Współpracę naukową prowadzi się w zakresie podstawowych problemów związanych z hodowlą nowych plennych odmian pszenicy, żyta, kukurydzy, buraków i ziemniaków, sposobów podnoszenia żyzności gleb, konstrukcji nowych typów maszyn rolniczych, biologicznej walki ze szkodnikami, agrofizyki.

W zakresie nauk zootechnicznych najbardziej interesują zagadnienia żywienia i krzyżowania zwierząt, sztucznej inseminacji oraz problemy związane z opieką weterynaryjną w masowym chowie zwierząt. Szczególnie owocnie układa się współpraca między placówkami naukowymi PRL i ZSRR w zakresie hodowli roślin uprawnych, sadownictwa, weterynarii i agrofizyki. Współpraca obejmuje wspólne kształcenie kadry naukowej, prowadzenie badań, wymiany materiału badanego, ustalanie metodyki, a nawet wymiany aparatury badawczej.

Równoległe ze współpracą naukową rozszerzało się współdziałanie rolniczo-gospodarcze. Dużą rolę w podniesieniu u nas plonu zbóż odegrały wysokopienne radzieckie odmiany pszenicy, które zajmują na naszych polach znaczne powierzchnie. Na podkreślenie zasługuje fakt zapewnienia Polsce dostaw nasion słonecznika i mieszańców kukurydzy. Dużym uznaniem w Związku Radzieckim cieszą się polskie odmiany buraka pastewnego, sadzeniaków ziemniaka i nasion wieloletnich traw. Podkreślić należy, że jest realizowany plan zakładania nowoczesnych sadów owocowych na terenach Białoruskiej i Ukraińskiej Socjalistycznych Republik Radzieckich według koncepcji prof. dr A. Szczepana Pieniążka.

Można tu wspomnieć, że dla upamiętnienia 60-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej Polska założy na terenie Związku Radzieckiego wzorowy sad o powierzchni 100 ha, jako dar naszego społeczeństwa.

W dziedzinie mechanizacji rolnictwa współpraca i pomoc ZSRR polegała głównie na dostawach maszyn takich jak np. ciągniki o dużej mocy, kombajny buraczane, siewniki do kukurydzy, silosokombajny, ciężki sprzęt melioracyjnych.

Współpraca naukowo-techniczna w dziedzinie leśnictwa prowadzona jest głównie w zakresie zastosowania metod matematycznych i elektronicznej techniki obliczeniowej w przemyśle drzewnym, opracowania technologii i produkcji nowych rodzajów papierów oraz efektywnych metod oczyszczania ścieków przemysłu celulozowo-papierniczego.

Nauka znalazła w Polsce Ludowej sprzyjający klimat do rozwoju, a ludzie nauki są wysoko cenieni za wyniki ich twórczej i żmudnej pracy. Świadczy o tym najlepiej odbyte w dniu 10 marca br spotkanie I Sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Edwarda Gierka, Przewodniczącego Rady Państwa Henryka Jabłońskiego i Prezesa Rady Ministrów PRL Piotra Jaroszewicza z przedstawicielami środowisk naukowych (kierownictwem Polskiej Akademii Nauk, rektorami i sekretarzami KU PZPR uczelni i dyrektorami instytutów naukowo-badawczych.

Towarzysz Edward Gierek w wystąpieniu swoim wysoko ocenił dorobek nauki i szkolnictwa wyższego, dał też wyraz pełnemu zaufaniu kierownictwa partii i rządu do uczonych polskich, do ich głębokiej wiedzy i kompetencji, do patriotycznej troski o sprawy Polski. Mówiąc o działaniach partii zmierzających do pełnej realizacji programu VII Zjazdu w kierunku przyspieszonego rozwoju kraju i dalszej poprawy warunków życia narodu, tow. Edward Gierek podkreślił, że nauka polska ma w tej dziedzinie ogromną rolę do spełnienia. Godne uwagi jest stwierdzenie przez I Sekretarza KC PZPR wiodącej roli Polskiej Akademii Nauk, zwłaszcza w sferze badań podstawowych.

Na spotkaniu podkreślono szczególną wagę pracy nad podnoszeniem świadomości politycznej i moralnej życia publicznego, konieczności bardziej skutecznej walki ze sporadycznymi zjawiskami ujemnymi. W toku dynamicznego rozwoju kraju obok osiągnięć występować mogą również trudności powodujące napięcia. Ważne jest więc, aby w porę dostrzegać rodzące się problemy oraz przyjmować optymalne programy ich rozwiązania. Rola nauki powinna tu być znaczna.

Akcentując poparcie udzielane przez świat nauki polityce partii, uczestnicy spotkania mówili o zaangażowaniu obywatelskim naukowców w budowę socjalistycznej Polski, wyrażającym się w dorobku nauki, w jej coraz bardziej efektywnym wpływie na rozwiązywanie podstawowych problemów społecznych i gospodarczych, na postęp naukowo-techniczny.

Kierownictwo państwowe zapewniło, że zajmie się rozwiązaniem konkretnych trudności, zapewni środki na stworzenie odpowiedniego potencjału naukowego i zaplecza technicznego.

I Sekretarz KC PZPR oraz Prezes Rady Ministrów podkreślili, że wszystkie zgłaszane postulaty i propozycje zostaną wnikliwie rozpatrzone. Państwo troszczyć się będzie o rozwój nauki i techniki oraz o poprawę warunków życia i pracy pracowników nauki, a zwłaszcza młodej kadry naukowej. Obecny poziom kadr naukowych, zaawansowanie wielu przedsięwzięć naukowo-technicznych daje gwarancję coraz większego udziału nauki w rozwoju kraju. Wymaga to jednak dalekowzrocznego sterowania polityką naukową i zwiększenia wykorzystania wyników badań naukowych przez jednostki gospodarki narodowej.

*BOHDAN DOBRZAŃSKI
Sekretarz Wydziału Nauk
Rolniczych i Leśnych PAN*